

LA PICONERA, MADRID

PAU LLACUNA

A vegades tinc la sensació que, quan caminem pel carrer, anem tant a pinyó fix que no veiem res del que ens envolta, i fins i tot deixem de saludar aquells que coneixem.

Quan passegem per la nostra ciutat, tenim el mal costum de caminar sense mirar, perquè pensem que ja ho sabem tot, i perquè tot ho donem per vist. En canvi, quan visitem una altra ciutat, és tot el contrari. Els nostres sentits estan molt més desperts i se'ns fa més evident que mai tot allò que ens remet a les nostres arrels, els sentiments o simplement els coneixements. Segurament un dels factors que ajuda a aquesta activació és una apreciació subjectiva que aquell monument, quadre, inscripció, escut, etc. que ens crida l'atenció està descon-

textualitzat, està en un lloc que no li correspon, un exotisme en aquell context que mirem o visitem. És trobar, en una carta d'un restaurant de Nova York, el pa amb tomàquet.

Fa unes setmanes em va passar justament això. A Madrid, anant d'un punt a un altre, en la façana d'un restaurant, La Piconera del carrer de Cadis en ple barri de Sol, hi havia una reproducció d'un quadre d'en Gaspar Camps.

Un quadre d'en Gaspar Camps, pintor igualadí, il·lustrador notable del segle XIX i principis de XX, introductor del decorativisme del txec Alfons Mucha... ja la capital de l'Estat com a element decoratiu principal d'un restaurant madrileny? Estrany? Doncs, sí!... Pensant-ho, no!

D'entrada, veure un Gaspar Camps en ple centre de Madrid m'activa aquella atenció subjectiva per l'objecte descontextualitzat. Em sorprèn, per tant se'm fa estrany, però si pensem en l'evolució pictòrica d'aquest artista, veurem que poder-lo trobar utilitzat com a element decoratiu en ple centre de Madrid té tota una lògica.

El Gaspar Camps reproduït és un quadre de l'època de les «manoles», una època en què l'artista es va dedicar quasi en exclusiva a la publicitat. Un període en què l'eix clau en la publicitat, sobretot en matèria de licors, presenta la dona amb tots els tics típicament folklòrics espanyols: uns llavis pintats i perfilats, grans

mantons de Manila, *peineta* si fa al cas, posicions aflamencades i acompanyada de les fruites base per confeccionar el licor anunciat, en aquest cas les taronges.

De fet, el quadre que hi ha reproduït i el nom de l'establiment sembla que no tinguin cap relació. *La piconera*, segons la Real Academia de la Lengua Española, és una dona que venia *picón* (carbó). Encara que, aquesta vegada, jo crec que el joc va per un altre cantó. Si ens fixem en la noia, té el braç alçat amb un copa de licor a la mà: hem dit que la imatge reproduïda té taronges, de manera que segurament el nom de La Piconera fa referència al licor Picon, un aperitiu francès que es va començar a elaborar al segle XIX i que té com a base les pells de taronges. Per tant, podem afirmar que la imatge està contextualitzada al nom de l'establiment i m'atreveixo a dir que fins i tot a l'entorn, sobretot si pensem que el restaurant està situat en una zona totalment i tòpicament turística de la capital madrilenya, on actualment els establiments que es dirigeixen a un públic turístic s'inclinen per unes decoracions referides a un passat que vol refermar una espanyolitat històrica i esbiaixada.

Tot plegat no treu que la cosa resulti ben curiosa. Em remet a una frase que ja fa un cert temps que llegia en un llibre de Susanna Tamaro: «Sense veure res del que ens envolta potser continuarem respirant, però estarem morts»...